

Desembre de 2022
Resum executiu

Anàlisi de riscos

i tendències globals 2023

Els efectes devastadors de la invasió de Rússia a Ucraïna durant el 2022 han posat fi a la recuperació econòmica iniciada després del «gran confinament», alhora que han evidenciat l'excessiva fragilitat dels sistemes energètics i alimentaris en molts països, que se sumen a la debilitat mostrada pels sistemes sanitaris i les cadenes de valor globals durant la pandèmia de la COVID-19.

Aquestes contínues disruptions estan provocant canvis sistèmics, especialment en les relacions entre estats, que cada cop es tensen més. S'està produint un lent, però inexorable, desacoblament entre els Estats Units i la Xina, que aboca el món a un nou ordre internacional més polaritzat. Els estats cerquen més autonomia davant la multitud de disruptions que es presenten i l'auge proteccionista està mutant cap a un estadi de *weaponització*, en què l'energia, els aliments, les matèries primeres o la tecnologia s'utilitzen com a armes per a fer xantatge als països que en depenen. Tot i això, les aliances continuen sent importants, però es prioritzen entre estats amb sistemes de valors i interessos comuns. Tanmateix, els reptes globals com l'emergència climàtica exigeixen espais de col·laboració i acords globals.

Aquests canvis també tenen impacte directe en les empreses. L'estratègia de l'empresa ja no depèn tant de criteris d'eficiència sinó de resiliència per a protegir les seves cadenes de subministrament i preparar-se per a futures onades disruptives. L'escurçament de les cadenes de valor global i l'apropament als mercats comença a ser una realitat per a les empreses multinacionals més exposades, fomentada, a més, pels estats en la cerca de la reindustrialització i una major autonomia.

Afrontem, doncs, el 2023 enmig de fortes turbulències: una guerra a Europa, de futur incert, que ha accentuat el xoc energètic i la inseguretats alimentària en molts països; una creixent polarització en les relacions internacionals que amenaça la globalització i eleva el risc de fragmentació; i una emergència climàtica cada cop més a prop del punt de no retorn. Tot plegat, en un entorn d'elevada inflació i de desacceleració econòmica que fa planar l'ombra de la temuda estagflació, i d'alts nivells de deute que eleven el risc d'estats en situació de fallida. A continuació, s'exposen de forma abreujada els principals riscos i tendències globals que el món, i Catalunya, com a economia oberta i integrada en la Unió Europea, hauran d'afrontar el 2023.

1. Les tensions geopolítiques: cap a un nou ordre internacional més polaritzat

Les tensions entre els Estats Units i la Xina han anat creixent en els darrers anys: l'actitud continuista de Biden respecte de les polítiques de Trump envers la Xina projecta la rivalitat creixent amb aquest país, mentre que Pequín constata que l'enfrontament amb els EUA és inevitable i ha accelerat la seva autosuficiència econòmica i tecnològica. La intensitat de les tensions continuarà augmentant, i també ho farà el nombre d'àrees en què es materialitza aquesta rivalitat, incloent-hi l'àmbit comercial i, especialment, el tecnològic.

La invasió russa d'Ucraïna ha **agreujat les relacions entre potències**. Els principals països occidentals, amb els Estats Units i la UE al capdavant, han coordinat sancions contra Rússia, mentre que Moscou ha rebut el suport econòmic de la Xina i s'ha beneficiat de la neutralitat de països integrants del G20 com l'Índia, Indonèsia, l'Iran, Turquia, el Brasil, l'Àrabia Saudita o Sud-àfrica. L'impacte de la guerra a Ucraïna s'uneix a les tensions dels darrers anys entre Occident i la Xina. Les potències del G7 han estret llaços i tornen a posar els valors occidentals al centre, mentre que Rússia i la Xina se n'allunyen amb la voluntat de crear el seu propi espai d'influència, cosa que pot afavorir la creació de dos grans blocs i amenaça la integració econòmica global.

Tot i que Europa ha estat protagonista de la geopolítica mundial el 2022, **el centre de gravetat geopolític continua a l'Indo-Pacífic**, on les tensions entre els Estats Units i la Xina en la lluita pel domini de la regió amb el major potencial d'expansió econòmica s'han accentuat encara més en el darrer any, especialment a Taiwan-Xina, el principal productor mundial de semiconductors i punt clau d'accés de l'Àsia oriental al sud-est asiàtic. La Xina en reivindica la sobirania, mentre que els Estats Units no volen permetre-ho perquè podria suposar la pèrdua del control de la regió i facilitaria a la Xina l'accés als semiconductors d'última generació. La Xina podria utilitzar com a lliçó els esdeveniments ocorreguts a Ucraïna en cas de plantejar-se una invasió, que podria provocar una allau de sancions contra la Xina, tal com ha succeït amb Rússia el 2022, amb la diferència que una desconexió d'Occident de la Xina tindria unes conseqüències molt més greus.

En aquest context de **polarització**, la Xina i els Estats Units lideren una sèrie d'iniciatives internacionals per a atraure i alinear el màxim nombre de països. Al seu voltant pivoten un conjunt de països que busquen el seu espai en un món multipolar en plena transformació. La UE impulsa l'«autonomia estratègica oberta», és a dir, mantenir l'obertura a la resta del món però retenir la capacitat de prendre decisions de manera autònoma. A l'**Àsia-Pacífic**, la Xina té desplegat molts interessos econòmics en nombrosos països de l'Àsia central i del sud-est asiàtic, majoritàriament emmarcats en la Iniciativa del Cinturó i la Ruta de la Seda, mentre que els Estats Units hi articulen la seva estratègia amb aliances militars (l'AUKUS i el Quad) i econòmiques. A l'**Àfrica**, la Xina ha esdevingut el principal inversor i soci comercial del continent i Rússia hi ha començat a consolidar aliances en matèria d'armament i d'indústries extractives; mentre que la UE i els EUA han reactivat les relacions amb el continent per intentar recuperar el terreny perdut. A l'**Orient Mitjà**, s'ha produït un acostament diplomàtic entre Israel i les principals potències àrabs. No obstant això, la inestabilitat continua molt present a la regió, amb Síria, el Líban i el Iemen com a principals punts calents. L'Iran i Turquia han emergit com a actors regionals importants, i això coincideix amb el paper creixent de la Xina. Per últim, a l'**Amèrica llatina**, que ha viscut un curs polític intens durant el 2022 amb l'arribada al poder de les esquerres a Colòmbia i el Brasil (que se sumen a Mèxic, l'Argentina i Xile), els Estats Units volen recompondre les relacions amb la regió i recuperar el seu lideratge envers la Xina.

El sistema de valors occidental, que s'havia imposat en les darreres dècades del segle XX, està actualment en retrocés. L'auge de la Xina i la seva creixent influència en l'esfera mundial

coincideixen amb un **creixement de les autocràcies en detriment de les democràcies**. A Occident també hi ha hagut un retrocés democràtic, sobretot arran de l'increment de les desigualtats generat per la crisi financera de 2008/2009. La crisi de la COVID-19 i la guerra a Ucraïna, que estan generant un increment de la desigualtat i la pobresa, suposen nous reptes d'abast global tant en termes econòmics com socials i polítics. El 2023 hi tornarà a haver un nou test polític a la UE, amb eleccions rellevants tant a països del centre (Polònia i República Txeca) com del nord (Finlàndia i Estònia), així com a Espanya amb les eleccions de finals d'any, d'especial interès.

La Xina, doncs, ha esdevingut una alternativa de poder als Estats Units i promou el seu propi sistema internacional. Tanmateix, l'objectiu de la Xina no és l'enderrocament del règim liberal occidental, sinó un sistema en què sigui respectada i tractada com a gran potència. La Xina està construint institucions en paral·lel a les multilaterals ja existents i promou el seu *soft power* mitjançant iniciatives com la Iniciativa del Cinturó i la Ruta de la Seda o l'Organització de Cooperació de Shanghai. Els Estats Units veuen compromès el seu lideratge i han escalat la batalla tecnològica per limitar el progrés de la Xina, ja que el domini de la següent generació de tecnologies serà un dels factors determinants per a dirimir el lideratge mundial. Així les coses, ens dirigim cap a un escenari de creixent **fragmentació entre blocs que ens pot dur a la creació de dos ecosistemes**, només frenat per les fortes interdependències entre països. El nou ordre mundial tendeix a la polarització, i els països es realinearàn en grups més regionalitzats i afins ideològicament, però l'interès comú obligarà a trobar nous mecanismes de cooperació.

2. Les cadenes de valor global: cap a la regionalització i la resiliència

La guerra entre Rússia i Ucraïna ha posat més pressió encara a les cadenes de valor global, que ja es trobaven molt afectades per la irrupció de la COVID-19. La destrucció dels ports de Mariúpol i Odessa i el bloqueig al mar Negre han interromput el subministrament de cereals i metalls ucraïnesos, i les sancions occidentals a Rússia han bloquejat el comerç de la UE amb el país així com el provinent d'Àsia via ferrocarril a través de Rússia.

Entre els sectors més afectats trobem el sector agrari, les indústries intenses en energia (la metal·lúrgia i la química, entre d'altres), l'automoció i el sector logístic i del transport.

S'ha d'afegir també la política de covid zero de la Xina per a combatre la variant Òmicron, que ha provocat estrictes confinaments de la ciutadania i el tancament d'alguns dels ports internacionals més importants del país.

Totes aquestes disruptcions comporten un risc creixent de manca de subministrament per a les empreses i els consumidors, sobretot de matèries primeres i components concentrats en pocs països, alguns dels quals estan ubicats en zones conflictives des del punt de vista geopolític.

Un nou focus disruptiu de les cadenes de valor global és el fet que **el comerç mundial i les inversions estrangeres s'estan convertint en armes (weaponització)** que els països utilitzen per

a contrarestar el poder creixent de les seves contraparts. Les guerres, doncs, es combaten també en l'àmbit comercial i les empreses son utilitzades com a «soldats d'infanteria» per a implementar l'estratègia dissenyada pels governs en matèria de seguretat nacional i de defensa. En són exemples recents les sancions comercials d'Occident a Rússia i Belarús o la prohibició de venda de semiconductors avançats dels Estats Units a la Xina.

La *weaponització* també es dona en l'àmbit de les inversions estrangeres per tal d'evitar que les empreses considerades estratègiques passin a mans d'empreses de països tercers, especialment dels que es consideren rivals. Trobem exemples d'acords prohibits el 2022 en el sector aeronàutic de defensa als Estats Units, el sector alimentari a França, el sector navilier a Noruega o el sector miner al Canadà.

Pel que fa a la UE, des que es va posar en marxa el Reglament per al control de les inversions estrangeres directes a finals de 2020, s'han examinat més de 740 transaccions en sectors estratègics com la defensa, el sector aeroespacial, l'energia, l'equipament sanitari, els semiconductors o les TIC.

Les contínues disruptions en les cadenes de subministrament dels darrers anys (pandèmia, desastres naturals vinculats al canvi climàtic, augment del proteccionisme i dels conflictes geopolítics, etc.) obliga les empreses a **diversificar o escurçar les seves cadenes de valor global** per a fer-les més resilients i segures. Un primer canvi de paradigma és el pas d'una gestió de la cadena de subministrament sense estocs basada en el *just in time* a una amb estocs basada en el *just in case*.

Un altre canvi és la relocalització de les empreses ja internacionalitzades o la cerca de nous proveïdors al país d'origen (*reshoring*), a països propers (*nearshoring*) o a països aliats amb els quals es comparteixin valors i interessos estratègics (*friendshoring*).

Molts governs han passat a assumir un paper rellevant en el foment d'estratègies d'acostament i relocalització i estan impulsant **polítiques de reindustrialització** i d'incentivació del desenvolupament d'indústries estratègiques per augmentar la sobirania tecnològica i industrial, i reduir així el risc de dependència. En el cas de la UE, els fons Next Generation, així com les diferents estratègies com la de semiconductors o l'Aliança Europea de Bateries, són crucials per a fer tornar la producció al continent europeu.

La producció global tendeix, doncs, a regionalitzar-se, amb cadenes de subministrament més curtes i àgils i més properes als mercats. Tanmateix, la diversificació i la regionalització de la producció (multilocalització) implica una pèrdua d'eficiència (redundància i pèrdua d'economies d'escala) i l'assumpció d'uns costos més elevats. En definitiva, els països i les empreses es veuen cada cop més obligats a **renunciar a una part de l'eficiència per tal d'assegurar una major resiliència**.

En aquest sentit, moltes inversions es continuen localitzant a la Xina, tot i que els motius han canviat: ja no és tant per raons de costos laborals i de producció per a la resta del món, sinó per la importància del mercat xinès en l'estratègia de l'empresa.

Catalunya és una economia oberta al món i aquest elevat grau d'internacionalització implica que les **tensions geopolítiques i les disrupcions en les cadenes de valor globals** tinguin repercussions en l'economia catalana, especialment en les relacions comercials i les cadenes de subministrament.

Com a conseqüència de la guerra entre Rússia i Ucraïna, les exportacions catalanes a ambdós països han caigut més d'un 40% (en el període acumulat de gener a octubre de 2022) i s'ha aturat gran part de l'activitat de les filials catalanes establertes als dos països.

Pel que fa a les importacions, tot i que el principal producte importat de Rússia són els combustibles, Catalunya no n'és dependent; tanmateix, els importadors catalans hauran de buscar subministradors alternatius a partir del 2023, amb l'entrada en vigor de les sancions de la UE al petroli rus. Ucraïna, en canvi, és el principal proveïdor de blat de moro i oli de gira-sol de Catalunya, cosa que, degut a les interrupcions en el seu subministrament durant el 2022 i les expectatives d'unes menors collites per al 2023, ha provocat que les empreses catalanes ja hagin començat a diversificar les seves compres a altres països com Bulgària, França, els països bàltics, el Brasil, l'Argentina i els Estats Units, entre d'altres.

Un altre fet disruptiu ha estat la crisi diplomàtica entre Espanya i Algèria arran del reconeixement de la sobirania marroquina sobre el Sàhara Occidental, que ha provocat, com a represàlia, el bloqueig de les exportacions espanyoles a Algèria. Com a conseqüència, les exportacions catalanes a aquest país han caigut més d'un 90% des del juny de 2022, mes en què van entrar en vigor les mesures de represàlia.

Tot i que el curt temps transcorregut des de l'entrada en vigor del Brexit l'any 2020 no permet extreure encara conclusions definitives del seu impacte a Catalunya, un fet constatable és que s'ha produït una reducció del comerç bilateral entre Catalunya i el Regne Unit. De moment, però, les afectacions són molt més importants pel que fa a les importacions que pel que fa a les exportacions, en línia amb els diferents estudis realitzats, que assenyalen que el Brexit està afectant més el Regne Unit que la Unió Europea.

Des d'una vessant positiva, les empreses catalanes han sabut aprofitar el canvi de centre de gravetat econòmic cap a l'Àsia: el continent asiàtic ha passat de representar el 3,9% del total de les exportacions catalanes el 2000 al 8,3% el 2021. El gir exportador de Catalunya cap a l'Indo-Pacífic també s'evidencia amb l'evolució dels principals socis comercials de Catalunya. Dels deu països que més posicions han escalat en els darrers 20 anys, cinc són asiàtics: la Xina, el Vietnam, les Filipines, l'Índia i Corea del Sud. No obstant això, les exportacions catalanes encara tenen camí per recórrer al continent asiàtic.

Davant el fet que les cadenes de valor global es veuen cada cop més afectades per xocs adversos, les empreses catalanes poden quedar exposades a més disruptcions de subministrament i, per tant, es veuran obligades a diversificar i reorganitzar les seves cadenes d'aprovisionament per tal d'augmentar la resiliència. De la mateixa manera, hauran de valorar si cal augmentar els punts de fabricació a diferents països (multilocalització) per tal d'apropar-se als mercats amb major demanda. Així mateix, Catalunya ha de saber aprofitar l'onada reindustrialitzadora a Europa i atraure inversions estrangeres que vulguin apropar la producció al mercat europeu.

3. L'emergència climàtica: cap al punt de no retorn

La nostra societat, l'economia i els ecosistemes es veuen cada cop més afectats per l'escalfament global i l'augment dels desastres naturals derivats del **canvi climàtic**. Es calcula que hi ha 1.600 milions de persones que viuen als territoris més afectats per l'augment dels fenòmens meteorològics extrems, xifra que s'haurà doblat el 2050 a mesura que s'extremen les condicions en altres territoris. Les conseqüències d'aquests fenòmens es tradueixen en una **reducció de conreus i de disponibilitat d'aigua** que incrementen la inseguretats alimentària global, especialment al continent africà, però també en regions de l'Amèrica central, l'Àsia i l'Orient Mitjà.

L'escassetat d'aigua afecta ja el 40% de la població mundial. A Europa, es preveu que l'any 2050 un 17% de la població patirà estrès hídric, i Grècia i Espanya són les regions més exposades.

La crisi hídrica també afecta l'activitat econòmica, tant pel que fa al transport fluvial, amb la disminució dels cabals dels rius, com a la **reducció de la producció d'energia renovable**, particularment d'energia hidroelèctrica i eòlica, amb exemples destacats recents a Europa, l'Amèrica llatina o la Xina.

Malgrat els esforços per accelerar la transició cap a una economia més sostenible, la generació mundial d'energia encara està dominada pels combustibles fòssils, mentre que les energies renovables només representen el 8,2% del total. L'augment de la demanda total d'energia amb la sortida de la crisi de la COVID-19 i el xoc energètic de 2022 ha provocat que les **emissions contaminants hagin arribat a màxims històrics** el 2022 per segon any consecutiu. Les polítiques actuals no són suficients per a controlar les emissions globals, que podrien arribar a incrementar-se un 13,7% per sobre dels nivells de 2010 de cara a l'any 2030, lluny dels objectius de l'Acord de París (reducció del 43% respecte als nivells actuals). Les previsions actuals situen l'escalfament global en 2,5°C per a finals de segle, un grau per sobre del límit establert en l'Acord de París.

La crisi climàtica suposa un repte global que només es pot combatre mitjançant una **política global coordinada**. Per a aconseguir-ho, és imprescindible una resposta global que desenvolupi

polítiques per a impulsar les inversions cap a països emergents i en vies de desenvolupament, i que garanteixin que els fluxos de capital estiguin alineats amb els objectius de l'Acord de París. Tanmateix, la cimera mundial sobre el canvi climàtic celebrada a Egipte el 2022 (COP27) va acabar en fracàs.

Un dels actors clau en la transició verda és la UE, que s'ha convertit en líder en matèria de descarbonització i aposta per les energies renovables, amb iniciatives com el Pacte Verd Europeu, el Fit for 55 o el REPowerEU. Es tracta d'iniciatives que **Catalunya** ha de saber aprofitar, ja que, com altres regions mediterrànies, és una de les zones on més s'està patint l'escalfament global.

Els darrers dos anys han estat els més càlids de la sèrie registrada a Catalunya, amb dèficit de pluges, increment de temporals i incendis, i afectacions en la biodiversitat del mar. L'excepcional estrès hídric està afectant el sector agrícola, que ha patit una disminució de la producció d'alguns cultius, —especialment de regadiu i de producció d'oliva— i de la generació d'energia hidroelèctrica.

Malgrat l'augment dels efectes del canvi climàtic a Catalunya, el ritme de descarbonització és insuficient. Catalunya és la segona comunitat de l'Estat amb majors emissions registrades entre l'any 1990 i el 2020, només superada per Andalusia, i el ritme de descarbonització en aquest període ha estat força limitat en comparació amb el de la UE.

4. El xoc energètic: cap a la diversificació energètica i la *greenflation*

Les sancions imposades per les potències occidentals a Rússia han tingut com un dels principals objectius l'energia russa. El xoc energètic provocat pel conflicte a Ucraïna s'ha sumat a l'augment de la demanda global amb la sortida de la crisi de la COVID-19, i ha provocat que els **preus de l'energia** hagin assolit **màxims històrics el 2022**.

La pressió alcista continuarà durant el 2023, independentment de l'evolució del conflicte. Pel que fa al **petroli**, s'accentua la volatilitat del mercat i la preocupació per la seguretat energètica després que l'OPEP n'hagi restringit l'oferta de cara al 2023, mentre que l'embargament de la UE a les importacions de petroli rus pot fer reduir-ne encara més la producció. Quant al **gas**, la interrupció del funcionament dels gasoductes russos a Europa i la seva substitució pel gas natural liquat (GNL), fins al punt que la UE n'ha acaparat les compres el 2022, ha provocat un canvi sobtat en el mercat. Això, combinat amb la limitada capacitat de producció de GNL, augmenta el risc que es prolonguin les tensions en els preus del gas el 2023. Pel que fa al **carbó**, la seva demanda s'ha disparat fins a assolir nivells rècord, ja que l'augment dels preus del gas ha fet que el carbó sigui més competitiu en molts països.

El xoc energètic suposa una **estocada a la indústria europea**, ja que el gas n'és la font d'energia més important i no és senzill eliminar-lo de molts processos industrials. Davant uns preus de l'energia angoixants i un descens de la demanda dels consumidors, hi ha hagut empreses que

han decidit reduir la producció. Les aturades generalitzades fan témer que la crisi obri la porta a rivals de regions amb menys costos energètics, així com que es frenin inversions clau per a la sobirania tecnològica de la UE, com els semiconductors o les bateries. La Inflation Reduction Act de l'Administració Biden pot fer agreujar encara més la situació de la indústria europea, ja que pot impulsar el trasllat de noves inversions als Estats Units enlloc d'Europa. La Comissió Europea, per evitar-ho, ha començat a treballar en un pla d'emergència per a canalitzar diners cap a les indústries més afectades, la qual cosa pot donar lloc a una cursa de subvencions.

L'augment dels preus de l'energia està al darrere de l'**augment de la pobresa energètica**. Tot i que a les economies avançades la vulnerabilitat és menor que a les economies en desenvolupament, l'augment del cost de la vida també repercuteix greument en les llars europees de renda més baixa: amb dades de la primavera de 2022, el 28% dels europeus preveia que no podria pagar les factures energètiques en els següents tres mesos.

El xoc energètic ha posat sobre la taula el dilema de prioritzar o bé la **seguretat energètica o bé la transició verda**, i ha fet ressorgir el debat de tornar a l'**energia nuclear** com a via alternativa transitòria no emissora de CO₂ per reforçar la seguretat energètica. Europa s'encamina a recuperar-la com a solució temporal, sobretot ara que, juntament amb el gas, es considera una «energia verda» segons la taxonomia europea. A la UE, 13 països disposen de centrals nuclears que proporcionen el 24,6% del total de l'electricitat generada a tota la UE-27. Altres països com Corea del Sud, els EUA o el Japó també tornen a impulsar l'energia nuclear.

Per tal de **reduir la dependència energètica de la UE envers Rússia** i accelerar la transició cap a les energies netes, la Comissió Europea va posar en marxa el REPowerEU. S'ha prohibit la importació de petroli i carbó, i la importació de gas rus ja s'ha reduït dràsticament gràcies a la diversificació del subministrament (Noruega i l'Azerbaidjan per gasoducte i els EUA i Qatar per GNL). Els experts, però, apunten que és molt difícil eliminar el gas rus del *mix* energètic europeu sense imposar restriccions severes, especialment a la indústria. De cara a assegurar el subministrament de gas per a l'hivern de 2022, s'han ampliat les reserves per sobre del 80%, s'ha pactat realitzar compres conjuntes, s'han pres mesures per a reduir el consum energètic i s'ha posat un topall al preu del gas. El REPowerEU també pretén accelerar les energies renovables, i s'ha augmentat l'objectiu europeu del seu pes en el *mix* energètic per al 2030: del 40% al 45%, amb un impuls considerable de l'hidrogen verd.

La inversió en energies renovables està començant a repuntar però encara es troba molt per sota del que es necessita per a assolir els objectius climàtics. Aquestes tecnologies energètiques netes depenen de **minerals crítics** com el coure, el liti, el níquel, el cobalt o les terres rares. L'augment de la demanda i la complexitat d'ampliació de l'oferta actual produeix un augment de preus d'aquests minerals i fa aparèixer la **greenflation**. Aquest fet podria portar al dilema d'acceptar preus més alts o retardar la transició energètica. A més, el subministrament d'aquests minerals crítics és vulnerable perquè estan **concentrats** en un petit nombre de països. La Xina s'ha convertit en el principal actor de les cadenes de valor de moltes tecnologies netes, i, a més, controla mines situades en països africans i sud-americans. La UE ja està avaluant els riscos per

al subministrament de materials crítics i està elaborant la Llei europea de matèries primeres crítiques, a més de treballar en acords comercials amb Xile, Mèxic, Nova Zelanda, Austràlia i l'Índia per diversificar-ne el subministrament.

L'escalada dels preus de l'energia té un fort impacte també a **Catalunya** i passa factura a les empreses catalanes, especialment a les industrials i a les d'alt consum energètic. Segons un estudi de PIMEC, la gran escalada dels costos energètics ha posat en risc la viabilitat de la meitat de les pimes catalanes (una quarta part ha vist triplicat el pes que suposa la despesa energètica sobre els seus ingressos), i algunes s'han vist abocades a tancar. Les llars catalanes més vulnerables també es veuen molt afectades: el percentatge de persones en situació de vulnerabilitat energètica s'ha incrementat 6,5 punts percentuals (del 9,4% l'any 2020 al 15,9% el 2021) i tot apunta que aquestes xifres continuaran augmentant.

La transformació energètica a Catalunya continua lluny d'assolir els objectius de transició verda. L'any 2022, tan sols un 17% de l'energia generada a Catalunya era d'origen renovable, i les previsions apunten que el 94% dels objectius d'energia renovable a Catalunya per al 2030 només es podran cobrir amb importacions de fora de Catalunya. Segons un estudi del Col·legi d'Enginyers, Catalunya necessitaria una injecció anual de 8.000 milions d'euros durant els pròxims 30 anys per a poder arribar als objectius de descarbonització marcats.

Tanmateix, el desplegament de l'energia solar i eòlica és especialment crític a Catalunya. Segons els promotors de plantes renovables, un dels principals entrebancs són les nombroses dificultats administratives existents per a posar en marxa els projectes. Alhora, el retard en la construcció de parcs eòlics i solars fotovoltaics per a la generació d'electricitat d'origen renovable perjudica el potencial que tindria la generació d'hidrogen verd, que es genera a partir de l'electricitat renovable, que Catalunya té la voluntat d'impulsar.

5. La inseguretats alimentària: cap a un repte global creixent

La guerra entre Rússia i Ucraïna ha impulsat l'**increment del preu dels aliments**, en ser els dos països principals productors de cereals i de fertilitzants. La guerra ha limitat el comerç i la collita de cereals a Ucraïna. Alhora, els fenòmens climàtics extrems, més freqüents i greus, estan pertorbant les collites arreu del món. L'ONU alerta que la situació és particularment greu a 18 països de l'Àfrica. A banda del continent africà, hi ha altres països molt dependents de la importació de cereals d'Ucraïna, com el Líban, Turquia, Malàisia, Indonèsia, Bangladesh o el Pakistan. El xoc provocat en el mercat mundial de l'alimentació ha comportat que una trentena de països imposin restriccions al comerç per protegir el mercat intern, fet que ha agreujat encara més la inseguretats alimentària.

En total, l'any 2021 hi havia al món 768 milions de persones en situació d'inseguretats alimentària, 193 dels quals en una situació greu (el 2020 n'eren 155 milions). Es preveu que la **inseguretats alimentària** s'accentui encara més el 2022 i el 2023, ja que es poden produir més danys en el

subministrament mundial d'aliments al llarg del 2023, tant pel fet que el conflicte ha reduït la capacitat de producció agrícola d'Ucraïna com per l'impacte de fenòmens climàtics extrems, cada cop més freqüents. En aquest context, hi ha un risc potencial de tensions socials i inestabilitat política si no es reverteix la crisi alimentària; l'augment dels preus de cereals el 2010 ja va ser l'espurna de la Primavera Àrab. Aquesta inestabilitat social i política ja s'està observant a l'Àfrica, especialment als països de la regió del Sahel, i en alguns països asiàtics com Sri Lanka o el Pakistan.

Davant d'aquesta situació, s'han d'accelerar les **mesures per a fer front a la crisi alimentària** i evitar que continuïn augmentant la fam i la pobresa i que sorgeixin noves crisis socials i polítiques amb conseqüències desastroses. La manca de gra ucraïnès s'ha pogut suavitzar gràcies la Iniciativa del Gra del Mar Negre, que ha permès recuperar parcialment el comerç de gra ucraïnès a través del Mar Negre i alleugerir les necessitats de molts països. Per la seva banda, l'FMI, el Banc Mundial o la UE articulen mesures de suport econòmic als països més vulnerables.

Catalunya s'ha vist afectada per l'augment de preus dels aliments, que han pujat de mitjana al voltant d'un 20%. Alguns productes, però, s'han encarit més d'un 50%, com el peix, la carn i algunes hortalisses i verdures. Si bé no es pot parlar d'inseguretat alimentària a Catalunya, la demanda al Banc d'Aliments ha augmentat un 20% respecte al 2019 (any pre pandèmic) i la taxa de risc de pobresa o exclusió social arriba al 25,9% de la població (dades de 2021), un percentatge en alça els darrers anys.

Ucraïna és un país molt rellevant per a les importacions de Catalunya tant de blat de moro com d'oli de gira-sol, ja que n'era el principal proveïdor el 2021. Davant les interrupcions en el subministrament durant el 2022 i les expectatives d'unes menors collites per al 2023, les empreses catalanes ja han començat a diversificar les compres: en el cas del blat de moro, al Brasil, França i els EUA; en el cas de l'oli de gira-sol, a Bulgària, l'Argentina, França i els EUA.

6. La geo-tecnologia: cap al *decoupling* digital i la pèrdua de competitivitat a Europa

La batalla geopolítica es juga en l'àmbit dels semiconductors més avançats: d'ells depenen tecnologies com la intel·ligència artificial, el 5G o la computació quàntica, que també tenen aplicació en defensa i seguretat. L'Administració Biden ha intensificat la **batalla tecnològica entre els EUA i la Xina** iniciada per l'Administració Trump, amb la intenció de frenar el dinamisme tecnològic del gegant asiàtic, que amenaça la supremacia nord-americana. Les noves mesures contra la Xina *weaponitzen* encara més la cadena de valor dels semiconductors amb la voluntat de reafirmar el poder dominant geopolític i tecnològic dels EUA. En concret, els nous controls d'exportació prohibeixen la venda de xips avançats i la tecnologia associada a la Xina. Un estudi apunta que les noves restriccions podrien fer caure entre un 0,6% i un 3% el PIB xinès.

El que queda per veure és la reacció xinesa, que podria venir en forma de restricció de les exportacions de minerals vitals per a la transició energètica (la majoria dels quals estan controlats

per la Xina), la restricció de l'exportació de xips de gamma baixa fabricats al país, o la reducció de les exportacions de components electrònics. L'escenari menys desitjat seria la invasió de Taiwan-Xina per part de la Xina, fet que li permetria controlar la principal empresa de fabricació de semiconductors avançats (TSMC), però podria comportar un enfrontament bèl·lic amb els Estats Units. En qualsevol cas, l'augment de la desconfiança mútua fa perillar l'extraordinari nivell d'interdependència tecnològica i digital, cosa que afavoreix el **desacoblament digital**, és a dir, la formació de règims normatius múltiples i mútuament divergents, que suposen barreres considerables a la capacitat de les empreses per a transferir dades a través de les fronteres i desenvolupar solucions digitals integrades d'àmbit mundial.

En aquest context, els Estats Units i la Xina concentren les principals empreses amb més valor de mercat, tant les tecnològiques i digitals com les més tradicionals, mentre que Europa s'ha quedat enrere, cosa que posa de relleu el **dèficit tecnològic de la UE i la creixent pèrdua de competitivitat**. McKinsey calcula que, si no s'aborden les mancances tecnològiques europees, el 2040 hi podria haver en joc entre 2 i 4 bilions d'euros a l'any de valor afegit empresarial, equivalent a entre el 30% i el 70% del creixement del PIB previst a Europa per als propers 20 anys. Per fer front a aquest repte majúscul, la Comissió Europea està dissenyant i implementant diverses iniciatives, com l'Horizon Europe, l'Smart Specialization, els IPCEI, la Brúixola Digital, la European Chips Act o el GAIA-X, però no són suficients, i la pèrdua de competitivitat es fa cada vegada més evident, sobretot en l'àmbit dels semiconductors i la mobilitat elèctrica.

L'acceleració de la digitalització arran de la pandèmia ha donat lloc a una major dependència de les eines digitals i els espais en línia, cosa que ha provocat un **augment dels ciber riscos**. Es preveu que els ciberatacs costaran al món 8 bilions de dòlars el 2023, danys que continuaran creixent fins a assolir els 10,5 bilions de dòlars anuals de cara al 2025. Els estats ja no poden considerar la ciberseguretat com una qüestió tècnica, perquè ha esdevingut un instrument de poder en les rivalitats geopolítiques. En el marc de la guerra entre Rússia i Ucraïna, *hacktivistes* anònims de tots dos bàndols han realitzat atacs i intrusions als sistemes rivals, fet que posa de manifest la guerra híbrida que es duu a terme.

El canvi tecnològic i la rellevància de la digitalització han fet que les habilitats dels treballadors sol·licitades per les empreses, que també es troben en un procés de transformació digital, hagin variat de manera accelerada. La **manca de talent al món arriba al nivell més alt** dels darrers 16 anys, ja que 3 de cada 4 empreses afirmen que tenen dificultats per a trobar el talent que necessiten. Una població activa a la baixa, l'escassetat de personal qualificat, la «gran renúncia» o la manca d'inversió en *reskilling* i *upskilling* dificulten l'*scouting* de talent de les empreses.

L'ecosistema tecnològic i digital s'enfronta a una època incerta: la pujada dels tipus d'interès i la frenada del consum digital han fet esclatar la bombolla borsària de les plataformes i empreses digitals el 2022. A banda d'això, la situació geopolítica i l'emergència climàtica actual fan que els estats lluitin a contrarellotge per ser autosuficients tecnològicament i energèticament. **El focus**

de les inversions, doncs, podria estar canviant **cap a tecnologies amb propòsit** de més llarg termini que tinguin en compte les prioritats actuals, les conegudes com a **deeptech** (entre d'altres, la intel·ligència artificial, el *blockchain*, la fotònica, les bateries, la robòtica, els semiconductors o els materials de frontera). Els estats ja s'han bolcat en aquestes tecnologies: els Estats Units han aprovat la CHIPS Act, centrada en la fabricació de semiconductors i l'impuls de l'R+D en 10 tecnologies *deeptech*; la Xina va aprovar el XIV Pla Quinquennal, que augmenta la inversió en R+D més d'un 7% anual fins al 2025 i prioritza set tecnologies de frontera; i la UE ha impulsat l'Agenda Europea de la Innovació i dibuixa 5 mesures per a potenciar les *deeptech* i assegurar que la UE pugui seguir el ritme de desenvolupament tecnològic mundial.

Catalunya avança cap a la transformació digital de la societat i l'economia. Segons dades del DESI de 2021, es troba a poca distància de l'anomenat «grup nòrdic» (Dinamarca, Finlàndia, Suècia i els Països Baixos). Tanmateix, Catalunya té marge de millora en la transformació digital de les empreses, especialment en IA i en volum del comerç electrònic de les pimes. El *Baròmetre de la innovació i la transformació digital i verda* d'ACCIÓ assenyala que, l'any 2021, tan sols una quarta part de les empreses catalanes de més de nou treballadors van invertir en tecnologies per a la transformació digital.

Un altre dels riscos són els ciberatacs, que el 2022 s'han incrementat més d'un 30% respecte del 2021 a Catalunya, i el sector públic és un dels més afectats.

De la mateixa manera, tot i que Catalunya s'acosta als 100.000 professionals digitals, hi ha manca de talent digital, fet que s'observa en les tensions d'oferta i demanda en els llocs de feina digitals. El *Baròmetre de la Innovació i la transformació digital i verda a Catalunya* apunta que la manca d'expertesa tècnica i personal qualificat és un obstacle per a la transformació digital en el 31% de les empreses.

Quant a l'electrificació de les empreses de mobilitat a Catalunya, SEAT lidera la transformació amb el projecte Future: Fast Forward, juntament amb una seixantena d'empreses. El principal objectiu d'aquest projecte és electrificar la planta de Martorell. També s'espera que les noves inversions, com les d'ILJIN i Wallbox, acompanyin la transformació del sector, ja que jugaran un paper fonamental en el camp de les bateries elèctriques destinades a la mobilitat.

Per a poder posicionar Catalunya com una regió *strong innovator*, cal millorar en la inversió en R+D, en la col·laboració en innovació de les pimes, en el nombre d'empreses innovadores i en la sol·licitud de patents. Tanmateix, Catalunya ja va pel camí de millora en aquests reptes: la inversió en R+D va créixer un 12,7% el 2021 per cinquè any consecutiu. A més, aprofitant l'estratègia de reindustrialització de la UE, l'any 2022 va captar inversions importants en àmbits clau com les bateries elèctriques, els semiconductors i l'àmbit digital per part d'empreses estrangeres punteres. A banda, Catalunya es troba ben posicionada pel que fa a l'ecosistema de startups, i és el primer *hub* del sud d'Europa, format per més de 1.900 empreses emergents, el 15,3% de les quals són de l'àmbit de les *deeptech*.

La nova llei de startups estatal, que entrarà en vigor el 2023, la nova llei de la ciència catalana i la capacitat d'atracció de projectes tecnològics i d'R+D a Catalunya, impulsada pels fons Next Generation de la UE, són factors clau que ajudaran a augmentar la inversió en R+D i innovació al territori. A més, Barcelona serà, a partir del 2023, la seu de l'European Network of Global Alumni Agencies (ENGAGE), l'organització que aglutina les principals agències europees responsables de l'atracció i la retenció de talent internacional.

7. L'economia global: cap a l'estagflació i la crisi de deute

L'augment dels preus de l'energia, dels aliments i dels metalls ha impactat fortament en l'índex de preus del consum a tot el món i ha provocat una **espiral inflacionista**. En les economies avançades, la inflació ha augmentat fins al nivell més alt en moltes dècades.

Europa és la regió més afectada, en especial el Regne Unit, Alemanya i els països bàltics. Tanmateix, països menys dependents de l'energia russa, com França o Espanya, presenten menors taxes d'inflació. En el cas d'Espanya, ha estat afavorida per l'entrada en vigor de l'anomenada «excepció ibèrica», que ha permès fixar un topall al preu del gas.

Una de les conseqüències de l'espiral inflacionista és la pèrdua de poder adquisitiu dels ciutadans, especialment de les rendes més baixes, que pateixen una major exposició al descens dels ingressos reals.

Amb el refredament de la demanda mundial i l'enduriment de les polítiques monetàries, s'espera que la inflació hagi assolit el seu màxim en el tercer trimestre de 2022 i que es moderi gradualment. Tot i així, el 2023 els preus globals es mantindran en nivells elevats davant la persistència de les pressions en els mercats energètics (en especial durant l'hivern a Europa) i alimentaris, i pels potencials efectes de l'anomenada «inflació de segona ronda» (com el trasllat per part de les empreses dels augments dels costos als productes finals o la petició d'augment salarials per part dels treballadors).

Cada cop són més les veus que apunten que l'actual **període inflacionista perdurarà** en els propers anys. En primer lloc, per la reorganització que s'està produint en les cadenes de valor global impulsada per criteris geopolítics i de resiliència, que comporta pèrdues d'eficiència i augment de costos. En segon lloc, per la transició energètica, que comportarà augments importants dels preus de materials crítics (*greenflation*). Addicionalment, el mercat de drets d'emissió de CO₂ ha comportat un augment significatiu dels costos de producció d'energia elèctrica mitjançant combustibles fòssils, especialment el gas. L'FMI ha admès que una societat més neutra en carboni augmentarà la inflació a curt termini, tot i que adverteix que postergar les mesures i deixar-les per a més tard multiplicaria aquest cost.

En l'actual context inflacionista, **els bancs centrals han endurit les polítiques monetàries** per contenir els preus i acomplir els objectius d'inflació. El primer a actuar va ser la Reserva Federal

(FED) dels Estats Units, amb una política agressiva de contínua pujada dels tipus d'interès fins a situar-los en el nivell més alt des de finals de 2007.

El Banc Central Europeu (BCE), pressionat pel procés inflacionista i per l'anticipació de la FED, també ha apujat els tipus d'interès, però de forma més moderada per tal de no comprometre el creixement econòmic de l'Eurozona, que encara no ha recuperat els nivells prepandèmics.

En conjunt, totes les economies avançades, tret del Japó, han endurit la seva política monetària; i, pel que fa als principals països emergents, la gran majoria han augmentat els tipus d'interès, tret de la Xina, Rússia i Turquia.

Les previsions per al 2023 son de continuïtat pel que fa a la política monetària restrictiva. Tanmateix, el recorregut alcista als Estats Units i al Regne Unit, amb polítiques més agressives, s'estima molt menor que en el cas de l'Eurozona.

En paral·lel a l'augment dels tipus d'interès, la Reserva Federal dels EUA ha iniciat un programa de retirada d'estímuls mitjançant la reducció de la seva cartera d'actius (*tapering*). El BCE, en canvi, tot i que té en l'horitzó la reducció del seu enorme balanç, vol afrontar-ho amb cautela.

La pujada dràstica dels tipus d'interès per part de la Reserva Federal ha propiciat un **enfortiment del dòlar** respecte a la resta de divises mundials. La moneda nord-americana va guanyar valor respecte a l'euro fins que a l'agost de 2022 va aconseguir la paritat, fita que no s'havia produït en les últimes dues dècades. L'apreciació del dòlar també s'ha produït respecte al iuan, el ien, la lliura esterlina i unes 90 monedes de països emergents i en desenvolupament. Les previsions dels analistes apunten que la situació d'un dòlar fort es prolongarà durant la major part de 2023.

Aquesta fortalesa del dòlar ha comportat un efecte d'**inflació importada** a la resta del món, especialment dels productes de primera necessitat com els aliments i l'energia, la majoria dels quals estan denominats en dòlars en els mercats internacionals, amb conseqüències devastadores per als països en desenvolupament.

Es tem que la història es repeteixi: el darrer període d'enduriment de la política monetària per part de la FED va ser a finals de la dècada dels setanta (sota el mandat de Paul Volcker) i va desencadenar recessions molt greus a l'hemisferi sud amb la «dècada perduda» tant de l'Àfrica com d'Amèrica llatina.

Aquesta situació està aixecant veus contra el domini del dòlar estatunidenc com a moneda predominant en el comerç i les finances internacionals. En aquest sentit, la Xina fa anys que treballa en el seu propi sistema de pagaments interbancaris transfronterers (CIPS) denominat en iuans. Tot i que el sistema encara és petit comparat amb el SWIFT, l'exclusió dels bancs russos més grans del sistema SWIFT ha donat un major potencial de creixement a la Xina i obre la porta a un potencial **decoupling financier** entre Occident i Orient.

Per tant, el poder del dòlar es podria diluir si es produís una fragmentació del sistema financer actual. Tot i això, existeixen raons sòlides per a pensar que probablement el dòlar continuarà sent la principal moneda mundial: primer, perquè no és fàcil per als rivals desplaçar el dòlar, ja

que no hi ha alternatives viables; i segon, perquè la Xina s'enfronta a un dilema: mantenir un estricte control sobre el seu sistema financer nacional o tenir una moneda global.

Un dòlar fort, juntament amb les polítiques monetàries restrictives dels bancs centrals, comporta, addicionalment, un encariment del deute, sobretot a les economies emergents, cosa que pot accentuar el risc de **crisis de deute i de potencials defaults**.

Els esforços per superar els efectes de la COVID-19 i les repercussions econòmiques de la guerra d'Ucraïna han provocat un augment de l'endeutament global (que se situa ja en el 350% del PIB global) i les previsions apunten que continuarà creixent. La UNCTAD estima que el 60% dels països de baixos ingressos i el 30% de les economies emergents es troben actualment en situació de sobreendeutament o a prop d'estar-hi, amb especial preocupació als països de l'Àfrica subsahariana, el sud d'Àsia i l'Amèrica llatina. Actualment ja hi ha sis països classificats en *default*, i s'assenyala El Salvador, Ghana, Tunísia, el Pakistan, Egipte, Kenya o l'Argentina com altres països vulnerables que presenten un risc elevat d'incórrer en impagaments.

L'endeutament dels països en desenvolupament ve marcat en els darrers anys per un major pes de la Xina entre els finançadors bilaterals, que s'ha convertit ja en una alternativa viable a les institucions multilaterals com l'FMI o el Banc Mundial. Això comporta que la tasca de coordinació del deute, històricament concentrada en el grup de països avançats (Club de París), sigui cada cop més complexa en un context de tensions geopolítiques.

Tot sembla indicar que el nou Marc Comú del G20 serà l'eina de coordinació multilateral de futurs conflictes d'insolvència entre països creditors i països deutors. Té com a objectiu ampliar l'entrada de països creditors més enllà del Club de París, en especial la Xina, però també a països com l'Índia o l'Aràbia Saudita, i involucrar els creditors privats.

Algunes economies avançades també pateixen un elevat risc del deute, en especial el Japó, el país més endeutat del món, i els països del sud d'Europa, on destaquen Grècia, Itàlia, Portugal, Espanya i França. La Comissió Europea ha anunciat que oferirà més flexibilitat i continuarà deixant en suspens fins al 2024 l'aplicació de les normes pressupostàries del Pacte d'Estabilitat i Creixement (objectiu de reducció del dèficit públic i del deute públic fins al 3% i 60% del PIB respectivament), mentre que el BCE ha plantejat la possibilitat d'establir un pressupost comú a la zona euro (risc fiscal compartit) per reduir l'impacte econòmic dels xocs de deute.

La persistència de la inflació i la pujada dels tipus d'interès per part dels bancs centrals, que estan tenint com a conseqüència una pèrdua del poder adquisitiu, poden provocar un **augment del risc creditici** i desestabilitzar el sistema financer. Segons l'EIU, el risc és més elevat a l'Amèrica del Nord i Europa. En aquest senti, la Junta Europea del Risc Sistèmic (ESRB) alerta d'un creixent risc d'insolvència de les empreses i les famílies, que pot incrementar els impagaments als bancs. Si bé el risc creditici en les llars i les empreses és més elevat als països nord-europeus, en la majoria d'aquests països el deute públic no supera el 50% del PIB i, per tant, tenen més marge per a fer front a eventuals crisis financeres que els països del sud d'Europa, que tenen un menor deute privat però un elevat deute públic.

La situació és especialment preocupant a la Xina degut a l'alt endeutament empresarial, sobretot en el sector immobiliari, que ha provocat l'esclat de la bombolla immobiliària i paralizat el sector de la construcció (que representa un terç del PIB). Tanmateix, no és probable un escenari de *defaults* que arrossegui altres sectors, ja que el govern xinès té una gran capacitat d'intervenció per a minimitzar l'impacte econòmic.

A la inestabilitat del sistema financer s'afegeix **la tendència baixista de les borses i l'esclat de la bombolla de les criptomonedes**, cosa que comporta una reducció i volatilització de l'estalvi dels inversors.

Per una banda, les borses han iniciat una tendència a la baixa, marcada per una elevada volatilitat des de l'inici de la guerra, com a conseqüència de la incertesa geopolítica actual, l'esclat de la bombolla tecnològica i l'enduriment de les polítiques monetàries. Per altra banda, la fallida de les plataformes de cryptoactius FTX i BlockFi i la caiguda de les principals criptomonedes, com el bitcoin, podrien provocar un efecte dòmino i amenaçar el conjunt del sector.

La creixent pèrdua de confiança en els cryptoactius està aixecant cada cop més veus a favor de la seva regulació. La Unió Europea aspira a convertir-se en una de les primeres jurisdiccions del món a comptar amb un marc normatiu complet per a aquest sector i posar límit a les criptomonedes, per evitar així les activitats il·lícites i el blanqueig de capitals.

Els efectes econòmics de la guerra entre Rússia i Ucraïna han posat fi, doncs, a la recuperació econòmica mundial postcovid. L'espiral inflacionista i l'enduriment de les polítiques monetàries aboquen el món, de nou, a **un escenari de possible recessió mundial**.

Els organismes internacionals han rebaixat les previsions de creixement mundial fins a situar-lo en poc més del 3% per al 2022 i del 2,2% per al 2023 (tot i que no es descarta que caigui per sota del 2%), i s'estima que al voltant d'un terç de l'economia mundial tindrà almenys dos trimestres consecutius de creixement negatiu entre finals de 2022 i el 2023 (recessió tècnica).

La desacceleració econòmica també afecta el comerç mundial, que patirà una brusca desacceleració el 2023. Segons l'OMC, el comerç mundial s'ha desaccelerat a partir del segon semestre de 2022 i estima que, d'un creixement previst ja rebaixat al 3,5% per al 2022, es passarà a un creixement de tan sols l'1% el 2023. Igualment, la UNCTAD preveu un retrocés en els fluxos d'inversió estrangera mundials, que ja han començat a caure a partir del segon trimestre de 2022, coincidint amb l'inici de la guerra.

Tanmateix, la crisi impactarà de forma asimètrica als diferents països. Les previsions per al 2023 apunten que Europa serà la regió més afectada, amb països com Alemanya, Itàlia o el Regne Unit amb estimacions de creixement negatives. En menor mesura, altres països avançats com els Estats Units o el Japó patiran una forta desacceleració de la seva economia. A l'Amèrica llatina també es preveu una forta desacceleració, particularment a països com Mèxic, Xile, Perú o l'Argentina. Per contra, els països emergents asiàtics i alguns països africans i de l'Orient Mitjà

no es veuran tan afectats. En aquest sentit, l'FMI estima que els països avançats, en conjunt, creixeran tan sols un 1,1% el 2023, mentre que les economies emergents creixeran un 3,7%.

El 2022, **l'economia catalana** ha tingut un millor comportament que l'Eurozona, gràcies a la recuperació del turisme i al bon comportament de les exportacions. Tanmateix, les dades trimestrals del PIB mostren signes de desacceleració a partir del segon trimestre de 2022, degut principalment al descens de la indústria i de l'agricultura. En el cas de la inflació, ha anat creixent fins a assolir el seu nivell màxim al juliol de 2022, amb una taxa del 10,3%. La tendència a la baixa de l'atur s'ha frenat en el tercer trimestre de 2022, i els indicadors avançats de confiança empresarial i del clima exportador mostren un clar empitjorament de cara als propers trimestres.

Tot i que es preveu que l'impacte de la crisi a Catalunya serà menor que al conjunt de la zona euro, totes les estimacions assenyalen que l'economia catalana patirà una forta desacceleració el 2023, fruit de la política monetària restrictiva i de la caiguda de la demanda tant interna com externa. El govern ha rebaixat les previsions de creixement fins al 4,4% per al 2022 i fins a l'1,7% per al 2023, si bé alguns centres de recerca preveuen un creixement inclús inferior per al 2023 (1,3%).

La inflació, malgrat que s'ha moderat en els darrers mesos, es mantindrà elevada el 2023 davant la persistència de les pressions en els mercats energètics i alimentaris, i dels potencials efectes de la inflació «de segona ronda». Les previsions situen la inflació a Catalunya al voltant del 5% de cara al 2023.

El món s'enfronta, doncs, a l'amenaça d'una recessió global i a una elevada i persistent inflació, que fa planar l'ombra de la temuda estagflació. **L'estagflació** suposa un dilema per a la política econòmica, atès que les accions que permeten abaixar la inflació poden incrementar l'estancament econòmic i l'atur, i viceversa. Per tant, és un dels escenaris econòmics més preocupants perquè és molt costós d'erradicar.

Els continguts d'aquest document estan subjectes a una llicència Creative Commons. Si no s'indica el contrari, se'n permet la reproducció, distribució i comunicació pública sempre que se'n citi l'autor, no se'n faci un ús comercial i no se'n distribueixin obres derivades. Podeu consultar un resum dels termes de la llicència a: <https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>

Realització. Unitat d'Estratègia i Intel·ligència Competitiva d'ACCIÓ

Fotografia de Justin Kauffman a Unsplash

Barcelona, desembre de 2022

Passeig de Gràcia, 129

08008 Barcelona

accio.gencat.cat

catalonia.com

@accio_cat

@catalonia_ti